

LIETUVOS PROFSAJUNGOS

NR. 5 (302) 2013 M. GEGUŽĖ. LEIDŽIAMAS NUO 1989 M. VASARIO. LIETUVOS PROFESINIŲ SĄJUNGŲ KONFEDERACIJOS LEIDINYS WWW.LPSK.LT

Mažiau dulkių – ar realu?

2 »

Surengta vilties ir optimizmo kupina profesinė slaugytojų šventė

4 »

Devyni iš dešimties nelaimingų atsitikimų darbe sveikatos priežiūros įstaigose lieka neregistruoti ir neištirti

5 »

Baigėsi pirmasis, gaisrinės saugos mokymų etapas, skirtas darbuotojams

7 »

GRĖSMINGA SITUACIJA TRANSPORTO SEKTORIUJE: LIETUVOS PILIEČIAMS DARBO VIETŲ LIEKA VIS MAŽIAU

Vairuotojų profesinės sąjungos duomenimis, Lietuvos darbo birža, kuriai deleguota funkcija kontroliuoti kitų šalių piliečių įdarbinimą Lietuvoje, savo darbą atlieka atmetinai. Būtent Lietuvos darbo biržoje legalizuojamos darbo sutartys, kurios, profesinių sąjungų nuomone, prieštarauja LR teisės aktams. Socialinių reikalų ir darbo ministerija teigia, kad darbo biržoje viskas gerai, nes tos įstaigos vidaus audito tarnyba leidimo dirbti užsieniečiams išdavimo tvarkos pažeidimų nėra nustatiusi.

Kristina ROZENBERGAITĖ

SUTARTYSE NURODOMAS MAŽESNIS ATLYGIS

Istatymas dėl užsieniečių teisinės padėties numato reikalavimą, jog mūsų šalyje įdarbinamų užsienio piliečių darbo užmokestis negali

būti mažesnis už tokį pat darbą dirbančio Lietuvos Respublikos gyventojų.

Lietuvos darbo birža (LDB), teritorinės darbo biržos, taikydamos šias nuostatas, turi atsižvelgti į Statistikos departamento prie LR Vyriausybės kas ketvirtį skelbiamą vidutinį mėnesio bruto darbo užmokestį pagal ekonomikos sektorius ir ekonominės veiklos rūšis.

Statistinis vidutinis mėnesio bruto darbo užmokestis transporto ir sandėliavimo sektoriuje 2012 metų ketvirtąjį ketvirtį siekė 2208 Lt.

„Pastebėjome, kad darbo sutartyse su užsieniečiais vairuotojais, vietoj konkretaus darbo užmokesčio dydžio, nurodoma standartinė formulė „MMA+30%+1“, praėjusiais metais ji reiškė 1041 Lt darbo užmokestį, o nuo 2013 m. sausio 1 d. - 1301 Lt darbo užmokestį.

nukelta į 3 psl.

Darbą vairuotojams tarptautiniais maršrutais viešojoje erdvėje siūlo daugybė įmonių, tačiau Darbo birža tokios informacijos teigia neturinti.

»»SVARBU««

✓ LIETUVOJE VIEŠĖJO EUROPOS PARLAMENTO UŽIMTUMO IR SOCIALINIŲ REIKALŲ KOMITETO NARIAI

Janina Matuizienė

Janina MATUZIENĖ,
Lietuvos profesinių sąjungų konfederacijos generalinė sekretorė

2013 m. gegužės 2–3 dienomis, Lietuvoje viešėjo Europos Parlamento (EP) Užimtumo ir socialinių reikalų komiteto narių delegacija, vadovaujama šio komiteto nario Alejandro Cercaso (Alejandro Cercas).

EP socialistų ir demokratų pažangiojo aljanso frakcija (S&D); Jean Lambert (Jungtinė Karalystė), Žaliųjų frakcija/Laisvasis Europos aljansas (EFA); Vilija Blinkevičiūtė (Lietuva), S&D. Šis komitetas kuruoja užimtumo politiką ir visus socialinės politikos aspektus, tokius kaip darbo sąlygos, socialinis draudimas bei socialinė apsauga.

Gegužės 2 dieną įvyko susitikimai su LR Prezidente, darbdavių bei profesinių sąjungų atstovais.

Lietuvos profesinių sąjungų konfederacijai atstovavo Algirdas Kvedaravičius, Janina Matuizienė, Gražina Gruzdienė, Romas Turonis bei Rūta Balčiūnienė.

Susitikimo metu LPSK atstovai informavo apie profesinių sąjungų požiūrį į susidariusią situaciją darbo rinkoje užimtumo klausimu. Aptarti būdai, kaip sutramdyti jaunimo nedarbą bei viena pagrindinių Europos Sąjungos piliečių teisių – darbuotojų mobilumas, jo teigiamos ir neigiamos pusės Lietuvai bei komandiruojamųjų darbuotojų teisės.

Kalbėta profesinio rengimo, lygių galimybių darbo vietose užtikrinimo, socialinių partnerių vaidmens klausimais.

TARPTAUTINĖS DARBO DIENOS PROGA VILNIUJE SURENGTOS ŠVENTINĖS EITYNĖS

Gegužės 1-ąją Vilniuje surengtoje šventinėje Tarptautinės darbo žmonių vienybės dienos demonstracijoje netrūko šypsenu ir geros nuotaikos. Savo atributika pasipuošusios organizacijos, nuo prie LR Seimo esančios Nepriklausomybės aikštės žygiavo iki Baltojo tilto, ten surengtas koncertas.

Nešini plakatais skelbiančiais – „Daugiau darbo vietų“, „Kubilius išvarė – mes sugrąžinsime“, „Lietuva be skurdo“, „Pigesnės šilumos“, eitynių dalyviai skandavo „valio“ Lietuvos žmonėms, progresiniams mokesčiams, profesinėms sąjungoms, žaliame Vilniaus mieste.

Eisenos priekyje žygiavo valstybinis pučiamųjų orkestras „Trimitas“ ir šokėjos. Renginyje dalyvavo Socialdemokratų partijai priklausantys LR Seimo, Europos Parlamento nariai.

Šventinėje Tarptautinės darbo žmonių vienybės dienos demonstracijoje netrūko šypsenu ir geros nuotaikos.

nukelta į 8 psl.

MAŽIAU DULKIŲ – AR REALU?

Inga RUGINIENĖ,
LMPF pirmininko pavaduotoja

Ankstyvą balandžio 30 dienos rytą Lietuvos miško ir miško pramonės darbuotojų profesinių sąjungų federacija į Vilnių sukvietė organizacijų darbų saugos ir sveikatos specialistus aptarti medienos dulkių poveikį sveikatai bei prevencines priemones.

Seminara vedė Europos statybos ir miško pramonės federacijos darbų saugos specialistas Rolf Gehring. Savo patirtimi pasidalino Belgijos, Italijos ir Olandijos specialistai. Dalyviai turėjo galimybę išanalizuoti ir diskutuoti konkrečių situacijų klausimais bei pasidalinti savo patirtimi.

Lietuvos padėtį pristatė LR valstybinės darbo inspekcijos nelaimingų atsitikimų ir profesinių ligų vyriausioji darbo inspektorė Rita Zubkevičiūtė. Europos statybos ir miško pramonės federacijai pasiūlius, organizavome „Mažiau dulkių“ leidinio vertimą į lietuvių kalbą, kuris jau birželio mėnesį pasirodys Lietuvoje.

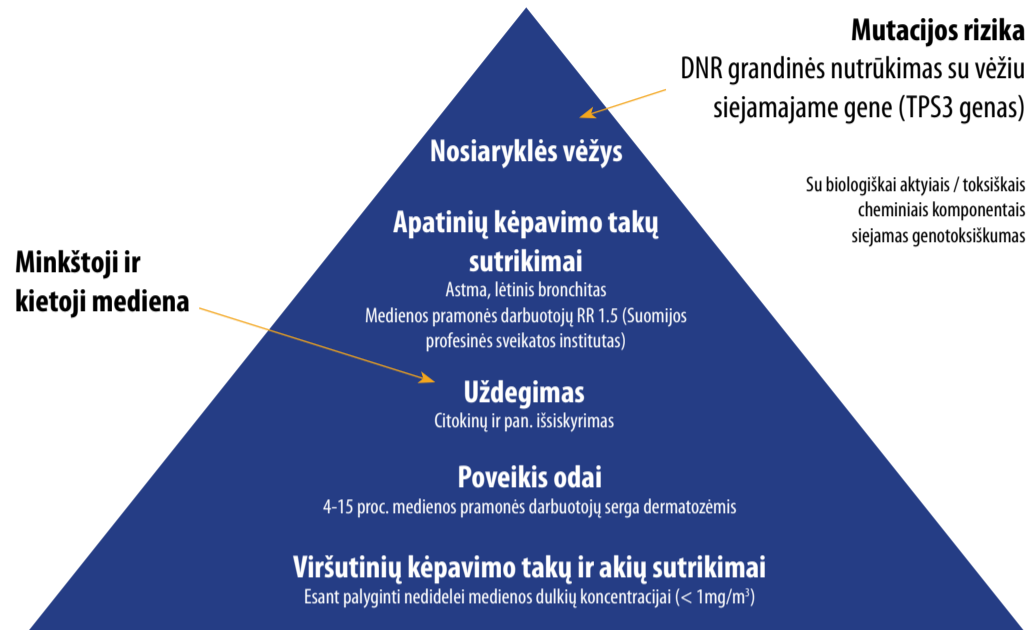
Visoje Europoje keli milijonai žmonių darbo vietose nuolat veikiama medienos dulkių. Medienos apdirbimo pramonėje ir, tam tikra dalimi, statybų sektoriuje, medienos dulkės beveik visose medienos apdirbimo mašinomis arba rankomis veiklos srityse lieka pagrindinė grėsmė sveikatai.

Tai labai aiškiai rodo Heseno žemės (Vokietija) socialinių reikalų ministerijos atliktas tyrimas. Pvz., šlifuojant bei šlifuojant smėlio srove, išmatuota vidutinė dulkių koncentracija siekia 3,6 mg/m³, pjaustant medieną – 2,4 mg/m³, o atliekant tekinimo darbus – 8,1 mg/m³.

Didžiausias dulkių poveikis nustatytas medinių baldų gamybos bei stalių dirbtuvėse, ypač ten, kur naudojamos šlifavimo mašinos ir panašūs įrenginiai. Medienos dulkių poveikio neišvengia ir stalių dirbtuvių darbuotojai, langų ir durų, medinių valčių gamintojai, medžio grindų klojėjai ir šlifautojai, šablonų bei modelių gamintojai, celuliozės ir popieriaus fabrikų darbuotojai, statybų dailidės bei miško kirtėjai.

Darbo vietose esanti dulkių koncentracija dažnai yra daug didesnė nei kitose mūsų gyvenimo srityse. Pasak specialistų, čia ir glūdi

MINKŠTOSIOS (LAPUOČIŲ) IR KIETOSIOS (SPYGLIUOČIŲ) MEDIENOS POVEIKIS SVEIKATAI

Medienos dulkės ir jų poveikis sveikatai

Kiti poveikiai sveikatai:

- erzinimas (odos, akių, nosies);
- kosulys;
- švokštimas;
- lėtiniai bronchitai;
- astma;
- alerginės reakcijos.

problemos esmė. Dulkės – tai dujose esančių kietų smulkių dalelių suspensija. Darbuotojas įkvepia tik dalį visų ore esančių dalelių (dulkių). Jos vadinamos įkvepiamąja frakcija. Įkvepiamos dulkės yra toliau skaidomos į skirtingas frakcijas.

Didelė dulkių kiekio dalis lieka nosyje, kita frakcija patenka į bronchus, o vadinamosios alveolių frakcijos, smulkios 5 μm (5/1000 milimetras) arba mažesnio skersmens dalelės gali patekti į alveolėmis vadinamas smulkiusias plaučių atšakas.

Dulkių poveikio žmonėms skirtumus lemia dulkių cheminė sudėtis, dydis, forma ir ypač jų koncentracija bei poveikio mastas. Norint įvertinti įkvėptų arba ant odos patekusių dulkių keliamą pavojų, būtina atsižvelgti į toliau nurodytus veiksnius:

- dulkių koncentracijos dydį;
- dulkių dalelių dydį ir formą;
- dulkių sudėtį.

Visi darbo medicinos specialistai pripažįsta, jog medienos žaliavos paruošimas bei medžio dirbinių gamybos procesai gali padidinti profesinį sergamumą. Neigiamą medienos dulkių poveikį sveikatai sukelia įvairios medžių rūšys ir medienos medžiagos.

Medienos dulkėse yra ir kitų „natūralių“

ligų sukėlėjų: bakterijų, pelėsių, grybelių bei samanų sporų. Dulkių savybė sugerti vandenį taip pat sustiprina dulkėse esančių toksinų ir erzinančių medžiagų poveikį. Kadangi dulkių sluoksnis sugeria vandenį, oda arba gleivinė išdžiūna ir paspartėja medienos dulkėse esančių medžiagų poveikis žmogaus organizmui.

Jau praėjusio amžiaus šešto dešimtmečio viduryje buvo įtariamas kancerogeninis medienos dulkių poveikis žmogaus organizmui. Daugumoje Europos ir kitų šalių atlikti tyrimai patvirtino padidėjusią riziką susirgti adenokarcinoma.

Kaip pagerinti gamyklose taikomų prevencijos priemonių veiksmingumą? Praktinėje veikloje atskirti įvairių medienos tipų dulkes paprastai yra sunku, kartais netgi neįmanoma. Tai ypač aktualu mažoms amatininkų dirbtuvėms, kuriose nuolat keičiami atliekami darbai, naudojamos medienos rūšys bei darbo medžiagos, o daugybė įvairių darbų atliekama mažose patalpose. Tai dar viena iš priežasčių sutelkti priemones mažinant bendrą dulkių lygį.

Šio tikslo reikia siekti ne vien tik dėl galimų vėžinių susirgimų rizikos: dulkės plačiąja prasme kelia pavojų sveikatai, blogai veikia darbuotojų savijautą ir, be to, gali pakenkti darbo efektyvumui ir gaminių kokybei.

Savo patirtimi pasidalijo Belgijos, Italijos, Olandijos ir Lietuvos specialistai.

Seminara vedė Europos statybos ir miško pramonės federacijos darbų saugos specialistas Rolf Gehring

Prieš imantis veiksmų, būtina atlikti tikslią esamos rizikos analizę. Analizės sudedamoji dalis yra visų įtakos turinčių veiksnių nustatymas bei darbuotojų apklausa dėl esamos padėties, jų patirtis ir pasiūlymai. Vadovaujantis analizės rezultatais galima nustatyti darbo aplinkos gerinimo priemones. Pirmumą visada reikia teikti ne asmeninėms apsaugos priemonėms, o dulkių pašalinimui jų susidarymo vietoje.

Geroji praktika, mažinant dulkių poveikį įvairiose srityse, apima techninius sprendimus, taip pat darbo organizavimo gerinimą arba paprastą (tačiau sunkiai taikomą veikloje) požiūrio į valymo darbus keitimą.

Už prevencijos priemones paprastai atsakingas darbdavys, tačiau siekiant darbo aplinkos gerinimo, reikšmingą vaidmenį atlieka ir darbų saugos atstovai bei kiti darbuotojai. Tinkamas socialinis dialogas įmonėje – tai geriausias būdas nustatant ir sprendžiant gero tvarkymo uždavinius.

Iš tikrųjų darbuotojų dalyvavimas – sėkmingą profesinės sveikatos apsaugos valdymą lemiantis veiksnys, kuris taip pat labai reikšmingas ir mažinant sergamumą profesinėmis ligomis. Geras tvarkymas gali būti bendrovėje vykstančio socialinio dialogo dalis. Socialinis dialogas gali apimti šiuos elementus: prevencijos gairių kūrimą, medienos dulkių sukeltų problemų nustatymą (atsižvelgiant į žodinę apklausą, anketas bei vizualinį nustatymą), bendradarbių mokymą bei informavimą dėl įrangos gedimų ir reikalavimų nepaisymo pasekmių. Socialinį, medienos dulkių prevencijos dialogą, galėtų remti darbo medicinos tarnybos.

BŪKIME BUDRŪS! DARBO KODEKSO LIBERALIZAVIMAS GRĮŽTA!

LPSK pirmininkas Artūras Černiauskas: „Ankstesnės Vyriausybės parengtos Darbo kodekso pataisos nesulaukė socialinių partnerių pritarimo, tačiau nepaisant to, jos buvo teikiamos Seimui“.

DARBO RINKĄ LIBERALIZUOJANČIOS ĮSTATYMŲ PATAISAS BUS TEIKIAMOS NE VIENAME PAKETE, O ATSKIRAI

Kadencijos pabaigoje, Konservatorių Vyriausybė, siūlymus liberalizuoti darbo rinką, sudėjo į vieną paketą ir tikėjosi skubiai, nepaisydama socialinių partnerių, šias pataisas įteisinti. Tik profesinių sąjungų budrumas ir aktyvumas šį procesą sustabdė.

Naujoji LR Vyriausybė priėmė sprendimą, kad Darbo kodekso pataisas, kuriomis siūloma liberalizuoti darbo rinką, bus siūlomos ne vienu paketu, o atskirai, pateikiant jas svarstyti socialiniams partneriams.

Profesinės sąjungos tikisi, kad socialiniai partneriai ne tik įvertins siūlomas pataisas, bet

jų nuomonės bus paisoma.

Ankstesnės Vyriausybės parengtos Darbo kodekso pataisos nesulaukė socialinių partnerių pritarimo Trišalėje taryboje, tačiau nepaisant to, jos buvo teikiamos Seimui, tačiau pastarasis jų taip ir neapsvarstė.

Dabar Seimui pateiktos pataisos Vyriausybės sprendimu bus atšauktos.

Anot Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos, Vyriausybės 2012–2016 metų programoje akcentuojamas socialinių partnerių bendradarbiavimas ir jo svarba, todėl administravimo našta verslui mažinantys Darbo kodekso pakeitimai bus teikiami atskirai, juos apsvarsčius socialiniams partneriams.

Darbo kodekso pataisomis siekta išplėsti

terminuotų darbo sutarčių galimybes, sumažinti išeitines išmokas. Ketinta nustatyti 20 darbo dienų vidutinę kasmečių atostogų trukmę (kai yra penkių darbo dienų savaitė), kuri šiuo metu yra 28 kalendorinės dienos. Įspėjimo apie darbo sutarties nutraukimą maksimalų laiką siūlyta sutrumpinti nuo 4 iki 3 mėnesių, o maksimalų išeitinių išmokų dydį, kuris šiuo metu siekia 6 vidutinius mėnesio atlyginimus, mažinti iki 4 mėnesių.

Pataisomis siekta nustatyti, kad kasdienė darbo laiko trukmė vidutiniškai negali viršyti 8 valandų, o darbo savaitės laikas nesikeistų ir toliau būtų 40 valandų. Tai leistų darbuotojams vienomis dienomis padirbėti ilgiau nei valandas, o kitomis dienomis darbo laiką susimąžinti.

GRĖSMINGA SITUACIJA TRANSPORTO SEKTORIUJE: LIETUVOS PILIEČIAMS DARBO VIETŲ LIEKA VIS MAŽIAU

atkelta iš 1 psl.

Tai gerokai mažiau, nei oficialus statistinis vidurkis, tačiau tokio dydžio darbo užmokestis sudaro sąlygas vairuotojui išmokėti neapmokėtinam dienpinigius“, - pasakoja Vairuotojų profesinės sąjungos pirmininkas Ramūnas Narbutas.

Vairuotojams prie atlyginimų pridedami dienpinigiai, profesinės sąjungos vadovo nuomone, nėra teisėti, nes dienpinigiai gali būti mokami tik komandiruotės metu. Pripažinus, jog vairuotojai komandiruojami į kitą valstybę, jiems turėtų būti taikomas kitas, LR garantijų komandiruotiems darbuotojams įstatymas.

Šiuo įstatymu teigiama, jog komandiruotam darbuotojui, neatsižvelgiant į teisę, taikytiną darbo sutarčiai ar darbo santykiams, turi būti taikomos tos valstybės, į kurios teritoriją darbuotojas siunčiamas laikinai dirbti, norminių teisės aktų, įskaitant praplėstų kolektyvinių šakos ir teritorinių sutarčių, nuostatos, taigi ir tose valstybėse sulgytas darbo užmokestis. Šių teisės aktų Lietuvos įmonės nėra linkusios taikyti, nes vykstant į Vakarų šalis gerokai padidėtų darbo užmokesčio sąnaudos.

VAŽINĖJIMAS – VAIRUOTOJŲ TIESIOGINIS DARBAS

Komandiruojamų vairuotojų problemas Vairuotojų profesinė sąjunga ne kartą išsakė LR socialinės apsaugos ir darbo ministerijai. Gauti atsakymai su nuorodomis į Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2003 m. gruodžio 8 d. nutartį civilinėje byloje Nr. 3K-3-1127/2003. Teismas konstatuoja, kad vairuotojų tarnybinės kelionės tarptautiniais maršrutais nėra komandiruotės, nes šis darbas – nuolatinio pobūdžio, ir važinėjimas reguliariaisiais maršrutais į užsienį ar Lietuvos Respublikos ribose yra vairuotojų tiesioginės darbo funkcijos, dėl kurių turi būti sutariama darbo sutartyse. Taigi, dienpinigiai apskritai negalėtų būti mokami.

Antra vertus, Darbo kodeksu numatyta, kad darbuotojams, kurių darbas susijęs su važinėjimais, vadovaujantis Vyriausybės nutarimu „Dėl kompensuojamų išmokų dydžio ir mokėjimo tvarkos aprašo patvirtinimo“, kompensuojamos su tuo susijusios padidėjusios išlaidos.

MMA – PAKANKAMA PRAGYVENTI LIETUVOJE?

Profesinės sąjungas šokiravo ir kiti ministerijos atsakymai į klausimus. Tuomečio viceministro Audriaus Bitino patvirtintame rašte teigiama, kad vidutinis mėnesio bruto darbo užmokestis, pagal ekonomines veiklos rūšis, neapima vien tik vairuotojų darbo užmokesčio, o apskaičiuojamas atsižvelgiant į visus sektoriuje dirbančių darbuotojų darbo užmokesčius, įskaitant įmonių vadovus, specialistus, tarnautojus, kvalifikuotus ir nekvalifikuotus darbininkus. Vairuotojų profesinės sąjungos pirmininkas Ramūnas Narbutas mano, jog „šią temą atkartoja ir dabartinis viceministras Aivaras Tušas, todėl kyla klausimas, ar fakto, kad Lietuvoje vietinius pervežimus atliekantis vairuotojai uždirba po 3000 Lt neatsižvelgiant į mokesčių ir iš ko susideda statistinis darbo užmokesčio vidurkis, rengdami ministro įsakymą ministerijos darbuotojai, tarsi ir nežinojo...?“

Be to, ministerijos nuomone, minimalus mėnesio atlyginimas (MMA) gali būti laikomas pakankamu pragyventi vieną kalendorinį mėnesį Lietuvoje ir Lietuvos piliečiui, ir užsieniečiui.

Ramūnas Narbutas sako, jog „ministerija, kuri turėtų kontroliuoti tinkamą darbo biržos funkcijų vykdymą, skirtingai nei teismas, nemato nieko bloga, kad vairuotojams mokami dienpinigiai vietoj priedų už kilnojamąjį darbo pobūdį, (šis priedas taip pat ne apmokestinamas kaip ir dienpinigiai, bet jis negali viršyti 50% darbo užmokesčio. Šiuo metu dienpinigiai sudaro 250–300% darbo užmokesčio.“

„Darbdaviai gali pasirinkti, ar vairuotojų išvykas forminti tarnybine komandiruoje, tai-

kant Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2004 m. lapkričio 3 d. nutarimą Nr.1365 „Dėl išlaidų, susijusių su tarnybėmis komandiruotėmis dydžio ir mokėjimo tvarkos“..., ar taikyti Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2003 m. sausio 28 d. nutarimą Nr. 116 „Dėl kompensuojamųjų išmokų dydžio ir mokėjimo tvarkos aprašo patvirtinimo“..., - teigiama viename iš raštų.

STATISTINIS VIDUTINIS DARBO UŽMOKESTIS – BEREIKŠMIS?

Vairuotojų profesinė sąjunga prašė patikrinti ir LDB saugomas darbo sutarčių kopijas, ar darbo sutartyse su užsieniečiais, nurodant darbo užmokesčio dydį, laikomasi teisės aktų reikalavimų.

Profesinės sąjungos turimais duomenimis, apie konkrečias įmones, užsieniečių darbo sutartyse nurodytos sumos neatitinka konkrečius Statistikos departamento skelbiamą vidutinio bruto darbo užmokesčio ekonomikos sektorius.

„Dėl informavimo apie Lietuvos darbo biržos auditą rezultatus, pranešame, kad darbdavio pateikta teritorinei darbo biržai užsieniečio, gavusio leidimą dirbti darbo sutarties kopiją, registruojama LDB direktoriaus nustatytos formos žurnale, jei atitinka nustatytus reikalavimus. Apie įregistruotą darbo sutarties kopiją teritorinė darbo birža, kurios kompetencijoje yra darbdavys, informuoja ir Lietuvos Respublikos valstybinės darbo inspekcijos teritorinį skyrių. Kaip informavo Lietuvos darbo birža, vidaus audito tarnyba nėra nustačiusi leidimo dirbti užsieniečiams tvarkos pažeidimų“, - sekė oficialus atsakymas.

NELYGIOS SĄLYGOS IŠKREIPIA RINKĄ

Liberalus Socialinių reikalų ir darbo ministerijos požiūris į skirtingą atlygį, mokamą Lietuvos ir užsienio piliečiams transporto sektoriuje, profesinėms sąjungoms kelia nerimą dėl iškreipiamos darbo rinkos ir nelygių konkurencijos sąlygų ne tik darbuotojams, bet ir

transporto sektoriuje veikiančioms įmonėms.

Vadovaujantis galiojančiais teisės aktais, trečiųjų šalių piliečių įdarbinimas yra laikinas ir leidžiamas tik tuo atveju, kai yra didelė atitinkamos kvalifikacijos darbuotojų paklausa, o nacionalinės darbo jėgos laisvoms darbo vietoms užpildyti nepakanka.

2011 m. LDB oficialiais duomenimis įregistruota 6,3 tūkst. laisvų darbo vietų tarptautinio krovinių vežimo transporto priemonių vairuotojams, o darbo ieškančių Lietuvos piliečių skaičius siekė 1,2 tūkst., tai yra, laisvų darbo vietų skaičius penkis kartus didesnis nei įregistruotų bedarbių skaičius. 2012 m. kovo 1 d. LDB duomenimis registruoti 22 bedarbiai tarptautinio krovinių vežimo transporto priemonių vairuotojai ir 644 laisvos darbo vietos.

– Darbdaviai naudojami valstybės kontrolės mechanizmo neveiksmumu ir dirbtinai didina registruojamų trūkstantį darbo vietų skaičių, bet nedidina siūlomo darbo užmokesčio ir visokiomis priemonėmis stengiasi nepriimti į darbą Lietuvos gyventojų“, - nuogaštuoja Ramūnas Narbutas. – Tikėtina, kad panaši situacija ne tik transporto sektoriuje. Dažnai spaudoje atvirai rašoma, kad vairuotojui privalumas turėti SNG šalių pasą – suprantama – nereikia mokėti už vizas, be to, trečiųjų šalių darbuotojai neišmano LR įstatymų, nes jų oficialiai net rusų kalba nėra.

LDB duomenimis, užsieniečiams išduodami leidimai tolimųjų reisų vairuotojams dirbti Lietuvoje nuo 2009 metų, sudaro per 30 proc. visų išduotų leidimų užsieniečiams.

Vairuotojų profesinė sąjunga prašo imtis priemonių didinant Lietuvos piliečių užimtumą, nes trečiųjų šalių piliečiams mokamas trečdaliu mažesnis atlyginimas nei Lietuvos piliečiams, daro žalą Lietuvos valstybei ir dėl nesurenkamų mokesčių: „Nuolatiniais Lietuvos Respublikos gyventojams nenaudinga sudaryti darbo sutartis už sumą, artimą MMA, kuri yra arti skurdo ribos, jų vietas darbo rinkoje užima pigesnė darbo jėga, o valstybei tenka mokėti nedarbo bei socialines pašalpas“.

LIETUVOS TRANSPORTO ĮMONĖS DEMPINGUOJA ES DARBO RINKĄ

VAIRUOTOJŲ PROFESINĖS SĄJUNGOS PIRMININKO RAMŪNO NARBUTO NUOMONĖ APIE LAISVAS DARBO VIETAS TRANSPORTO SEKTORIUJE IR ASMENŲ IŠ TREČIŲ ŠALIŲ ĮDARBINIMĄ.

Įmonės dirbtinai registruoja didesnę vairuotojų poreikį ir atsisako įdarbinti Lietuvos piliečius, motyvuodami žema kvalifikacija, nes šie neturi SNG šalies piliečio paso. Tai įrodo darbdavių žymos darbo ieškančių vairuotojų Darbo biržos išduotose siuntimuose. Esu rekomendavęs vairuotojams daryti tokių atžymų kopijas ir pateikti Vairuotojų profesinės sąjungos atstovams.

Jeigu vairuotojų trūksta, turėtų būti galimybės didinti atlyginimą, bet tai nevyko nuo 2004 m. iki 2013 sausio 1 d., kai padidėjo minimali mėnesio alga (MMA). Taip pat svyruoja dienpinigių dydis, o tai nedidina socialinių garantijų ir nepadaid valstybei spręsti socialinių problemų. ES vyksta atlyginimų sienodėjimas, tai ekonomiškai neapsimoka Lietuvoje, nes dienpinigiai neapmokestinami. Taip Lietuvos transporto įmonės dempinguoja ES darbo rinką.

ES šalyse senbuves transporto darbuotojai uždirba apie 2000 eurų + dienpinigiai, Lietuvos Respublikos statistinis vidutinis mėnesio bruto darbo užmokestis transporto ir sandėliavimo sektoriuje 2009 IV ketvirtį buvo 2089 Lt., 2010 IV ketvirtį – 2126,90 Lt. Su-

darytose sutartyse atlyginimo dydis rašomas naudojant formulę „nemažiau nei MMA“, vairuotojams iš trečiųjų šalių darbo sutartyse rašoma „nemažiau nei MMA“, o mokama vidutiniškai 1301 Lt, nors turėtų būti konkretūs skaičiai iš statistikos.

Norėčiau akcentuoti, kad darbdaviai, teikdami informaciją LDB, galimai sukčiauja prie atlygio pridėdami dienpinigius. Dienpinigiai yra nustatyti Vyriausybės ir skirti kompensuoti maitinimosi išlaidas, būnant tam tikroje šalyje. Dienpinigiai negali būti pridėdami prie atlyginimo, nes dienpinigiai neapmokestinami ir jų apskaičiavimui ir išmokėjimui netaikoma darbo užmokesčiui taikoma tvarka.

Atkreiptinas dėmesys ir į tai, kad įmonės, ieškodamos tarptautinių pervežimų vairuotojų, sudarydamos darbo sutartis, įdarbina asmenį vairuotoju-ekspeditoriumi nebūtinai darbui tarptautiniams pervežimams. Jei vairuotojas pradeda reikalauti įstatymais garantuotų teisių, jis paliekamas dirbti Lietuvoje ir nebegau-na dienpinigių.

Gerai jei gyvenimiškai netoli darbovietės, o jeigu į darbą reikia važiuoti 100 ar daugiau kilometrų, kaip išgyventi uždirbant apie 1100

Lt atskaičius mokesčius. Natūraliai kažkiek imigrantų įdarbinti reikia, nes dalis vairuotojų sensta, suserga, išvyksta dirbti į kitas šalis, bet imigrantų įdarbinimo procesas neturi dempinguoti šio darbo sektoriaus.

Kita šios temos pusė, kad transporto įmonės baiminasi atsiveriančios Vokietijos darbo rinkos, kur, manoma, įsidarbina dalis Lietuvos vairuotojų. Vokietijoje, kaip ir visoje senojeje Europoje, minimalus mėnesio atlyginimas yra valstybių nustatytas ne mažesnis nei 1200 eurų, (apie 4150 litų), bet dažniausiai vairuotojams yra mokama daugiau, apie 1700–1800 eurų per mėnesį.

Įdarbinti vairuotoją iš trečiosios šalies užtrunka apie 2–3 mėnesius. Dažnai vairuotojai iš Rytų, atidurbę metus (tokiam laikui dažniausiai išduodamas darbo leidimas) Lietuvos įmonėje, keliauja dirbti į ES senbuves šalis, nes ten geriau moka ir nepiktnaudžiaujama įvairiais atskaitymais (už kurą, telefonus, sudėvėtas padangas, išdužusį žibintą ar pan.).

Vairuotojų profesinė sąjunga nekovoja su imigrantais iš trečiųjų šalių, o teikia jiems pagalbą, aiškina darbo kodekso subtilybes, garantuoja, kad darbuotojui bus atstovaujama

iki visiško atsiskaitymo net pasibaigus darbo sutarčiai ir nebeturint vizos atvykti į Lietuvą ginti savo interesus. Bandymai nesumokėti už paskutinę kadenciją buvo labai paplitę 2009 metais ir 2010 metų pirmoje pusėje.

Ramūnas Narbutas

SURENGTA VILTIES IR OPTIMIZMO KUPINA PROFESINĖ SLAUGYTOJŲ ŠVENTĖ

Kristina ROZENBERGAIČĖ

Gegužės 12-ąją, Lietuvos slaugos specialistų organizacija šventė profesinę šventę. Dar išvakarėse, sunkiausiai dirbančius šalies slaugytojus, nudžiugino Konstitucinis Teismas, kurio sprendimu pripažinta, kad didelės psichinės ir emocinės įtampos sąlygomis dirbantiems medikams privalu grąžinti ilgesnes atostogas ir sutrumpinti darbo savaitę, nes buvusi LR Vyriausybė jas panaikino neteisėtai.

Šventės dalyvės ir dalyvius pasveikino LR Seimo sveikatos reikalų komiteto pirmininkė Dangutė Mikutienė, LR sveikatos apsaugos ministerijos Sveikatos priežiūros išteklių valdymo skyriaus vyr. specialistė Nijolė Bielinienė, Nacionalinės vaistų prekybos asociacijos direktorė, daugelio visuomeninių iniciatyvų autorė Jūratė Kulberkienė, Lietuvos profesinių sąjungų konfederacijos (LPSK) pirmininko pavaduotojas Algirdas Kvedaravičius, Vilniaus kolegijos Sveikatos priežiūros fakulteto dekanė dr. Žymantė Jankauskienė, Lietuvos sveikatos mokslų universiteto profesorius Arvydas Šeškevičius, Lietuvos Raudonojo kryžiaus draugijos slaugos administratorė Zita Juškienė.

Danutė Margelienė, Lietuvos slaugos specialistų organizacijos vadovė, įsitikinusi, jog būtina gerinti slaugytojų darbo aplinką, nes šiuo metu ji ne tausoja, o išnaudoja darbuotoją.

„Mūsų orumą žemina ir tai, jog nekvalifikuotas darbuotojas uždirba 1000 Lt, o slaugytojos, įgijusios aukštąjį išsilavinimą, darbo užmokestis – tik 1050 litų. Daugumą jų dirba pusantrą etato, tokiu atveju, darbo krūvis dvigubėja, o atlyginimas padidėja tik 500 litų“, – sako Lietuvos slaugos specialistų organizacijos (LSSO) vadovė.

Šalies valdžia, vadovės nuomone, ignoruoja faktą, jog milžiniškas skaičius slaugytojų emigruoja, o šios srities specialistų Lietuvoje trūksta.

„Vertinant sveikatos politiką, deja, slaugos specialistai palikti nuošalyje. Net priėmus palankių sprendimų, gydymo įstaigose jie užmirštami, nes nėra jokios kontrolės, kad teisės aktų būtų paisoma“, – apgailestauja Danutė Margelienė.

Renginio metu pasveikintos slaugytojos, kurioms, vadovaujantis Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro Vytenio Povilo Andriukaičio įsakymu, suteikti nusipelnusių sveikatos apsaugos darbuotojų vardai. Tai Dalia Garmuvienė – LSSO dializės slaugytojų draugijos pirmininkė ir Ramutė Tolvaišienė – LSSO bendruomenės slaugytojų draugijos pirmininkė.

Organizacijos aktyvas nepasiduoda nusivylimui, kartu su viso pasaulio slaugytojais paminėjo profesinę šventę, ir viltingai tiki, kad jų pastangos duos rezultatų, jei ne ši, tai kitos slaugytojų kartos dirbs geresnėmis sąlygomis, o pacientai jausis saugesni.

Išklausius sveikinimo kalbas, renginį tęsė Tarptautinė slaugytojų dienos proga surengta konferencija „Mažinant atskirtį: Tūkstantmečio plėtros tikslai sveikatos priežiūroje“.

Konferenciją atidarė ir įžanginius žodžius išsakė LSSO prezidentė Danutė Margelienė ir LSSO garbės pirmininkė Aldona Čiočienė.

LSSO prezidentė Danutė Margelienė aptarė slaugytojų indėlį įgyvendinant Tūkstantmečio plėtros tikslus. Gimdyvių sveikatos priežiūrą, vadovaujantis ES rekomendacijomis, aptarė Lietuvos akušerių asociacijos prezidentė Violeta Staniulevičienė.

LSSO bendruomenės slaugytojų draugijos pirmininkė Ramutė Tolvaišienė perskaitė pranešimą „Vaikas – didžiausias šeimos, visuomenės ir šalies turtas“. ŽIV/AIDS ir kitas užkrečiamąsias ligas apibūdino Užkrečiamųjų ligų ir AIDS centro direktorius prof. Saulius Čaplinskas.

Konferencijos dalyviams pateikta Tarptautinės slaugytojų tarybos pateiktos Tarptautinės

slaugytojų dienos minėjimui skirtos 2013 metų medžiagos apžvalga.

Mieli kolegos,

mums labai malonu viso pasaulio slaugytojus pasveikinti Tarptautinės slaugytojų dienos proga. Šiais metais Tarptautinės slaugytojų tarybos parinkta minėjimo tema – „Mažinant atskirtį: tūkstantmečio plėtros tikslai 8, 7, 6, 5, 4, 3, 2, 1“. Šis šūkis numato terminą iki 2015 metų, kurio metu bus akcentuojami su sveikatos priežiūra susiję tikslai.

Nėra abejonų, kad, kaip didžiausia sveikatos priežiūros specialistų grupė pasaulyje, slaugytojai yra pagrindiniai darbuotojai, prisidedantys prie tūkstantmečio plėtros tikslų įgyvendinimo. Slaugytojos dažnai yra vieninteliai sveikatos priežiūros darbuotojai, daugeliui žmonių pasiekiami per visą gyvenimą. Taigi slaugytojos yra arčiausiai žmonių, o kartais ir vienintelės sveikatos darbuotojos, ypatingai stokojančiose, nepakankamai aptarnaujamose ir nuskurdusiose populiacijose. Slaugytojos mokomos suvokti kompleksinę sveikatos išsaugojimo ir gerovės prigimtį bei psichosocialinių ir socialinių ekonominių faktorių – skurdo, nedarbo ir etniškumo – įtaką. Jos mato kontekstą ir siekia gerovės nepaisant nuolat išskylančių sunkumų.

Jos daug nuveikė siekiant tūkstantmečio plėtros tikslų (toliau – TPT) ir formuodamos tikslus bei uždavinius iki 2015 m. Galime didžiuotis savo darbo rezultatais. Ne tik galime, bet ir privalome didžiuotis.

Slaugytojos privalo dalyvauti gynybos procesuose ir lobistinėje veikloje, kuriant programas, kurių tikslas – pagerinti sveikatos paslaugas, kadangi slaugytojos turi praktinių žinių kaip organizuoti, koordinuoti ir efektyviai įgyvendinti sveikatos paslaugų teikimą.

Nacionalinės slaugytojų organizacijos atlieka svarbų vaidmenį informuojant, patariant, skatinant ir teikiant paramą slaugytojoms darbo vietose. NSA turi tęsti savo darbą su vyriausybėmis ir kitų institucijų atstovais, siekiant stiprinti sveikatos apsaugos sistemas ir kurti sąlygas, užtikrinančias makšmalų slaugytojų indėlį.

2013 m. TSD leidinys suteikia daug medžiagos nacionalinėms slaugytojų asociacijoms apie tai, kaip jos gali įgyvendinti savo veiksmus padėdamos siekti TPT. Laiko atskaita pradėta. Kiekvienas iš mūsų galime įtakoti pokyčius. Cituojant JT generalinį sekretorių Ban Ki-Moon „Nėra vertingesnio globalaus projekto... tesėkime pažadus“.

nuoširdžiai,

Rosemary Bryant
prezidentė

David C. Benton
atsakingasis sekretorius

2000 m. Jungtinių Tautų Generalinei Asamblėjai patvirtinus Tūkstantmečio deklaraciją, padaryta tiesioginė įtaka kuriant Tūkstantmečio plėtros tikslų projektą. Jis padeda skatinti plėtros pastangas, nustatyti nacionalinius ir globalius prioritetus, sukcentruoti dėmesį, veiksmus ir resursus. Sutarta dėl 8 tikslų, suteikiančių ir holistinį rėmą mažinant skurdą, skatinant plėtrą. 4, 5, 6 tikslai turi specifinių sąsajų su sveikatos priežiūra: panaikinti ekstremalų skurdą ir badą; pasiekti universalių pradinių išsilavinimų; skatinti lyčių lygybę ir suteikti daugiau galios moterims; mažinti vaikų mirtingumą (1–5 m.); gerinti motinų sveikatą; kovoti su ŽIV/AIDS, maliarija ir kitomis ligomis; skatinti aplinkos tvarumą; kurti globalią partnerystę plėtros tikslais.

V.Valuckienės nuotr.

Sunkiausiai dirbančius šalies slaugytojus, nudžiugino Konstitucinis Teismas, kurio sprendimu pripažinta, kad didelės psichinės ir emocinės įtampos sąlygomis dirbantiems medikams privalu grąžinti ilgesnes atostogas ir sutrumpinti darbo savaitę, nes buvusi LR Vyriausybė jas panaikino neteisėtai.

Šventės dalyvės ir dalyvius pasveikino LR Seimo sveikatos reikalų komiteto pirmininkė Dangutė Mikutienė.

Nuotraukoje iš dešinės: Danutė Margelienė, Lietuvos slaugos specialistų organizacijos vadovė, ir Aušra Volodkaitė, I-oji Lietuvos slaugos specialistų organizacijos viceprezidentė

Nuotraukoje iš kairės - Nijolė Bielinienė, LR sveikatos apsaugos ministerijos Sveikatos priežiūros išteklių valdymo skyriaus vyr. specialistė, Danutė Margelienė, Lietuvos slaugos specialistų organizacijos prezidentė, Dangutė Mikutienė, LR Seimo sveikatos reikalų komiteto pirmininkė ir Nacionalinės vaistų prekybos asociacijos direktorė, daugelio visuomeninių iniciatyvų autorė Jūratė Kulberkienė.

Lietuvos slaugos specialistų organizacijos komanda - prezidentė Danutė Margelienė, Aušra Volodkaitė I-oji viceprezidentė, Aistė Raulušaitienė, II-oji viceprezidentė, Jurgita Šimkuvienė - atsakingoji sekretorė.

DEVYNI IŠ DEŠIMTIES NELAIMINGŲ ATSTITIKIMŲ DARBE SVEIKATOS PRIEŽIŪROS ĮSTAIGOSE LIEKA NEREGISTRUOTI IR NEIŠTIRTI

Aldona BAUBLYTĖ,
Lietuvos sveikatos apsaugos darbuotojų profesinės sąjungos pirmininkė

Lietuvos sveikatos priežiūros sektoriuje vienam dirbančiajam per metus vidutiniškai tenka po 1,72 nelaimingo atsitikimo atvejo, kai susižeidžiama aštriais instrumentais. Per metus, dviems medicinos srities darbuotojams, po sužeidimo nustatytas Hepatito B virusas, o dar dviems – Hepatito C virusas.

Sveikatos priežiūros darbuotojai, dėl kasdienio kontakto su biologiniais skysčiais, priskiriami didžiausios rizikos grupei. Didžiausia rizika susijusi su krauju plintančiomis infekcijomis: HBV, HCV, ŽIV ir kt.

Lietuvos sveikatos apsaugos darbuotojų profesinė sąjunga 2012 metais atliko sveikatos priežiūros įstaigų darbuotojų apklausą, siekdama išsiaiškinti darbuotojų patiriamą riziką ir susižeidimų (mikrotraumų) paplitimą, naudojant aštrius instrumentus.

Apklausoje dalyvavo 795 respondentai iš 12 įstaigų. Tarp respondentų buvo slaugytojai, klinikos laborantai (69 proc.), gydytojai, medicinos biologai (13 proc.), slaugytojo padėjėjai (7 proc.), pagalbinis personalas (5 proc.), odontologai ir jų padėjėjai (6 proc.).

Apklausoje dalyviai – patyrę savo profesijos atstovai: du trečdaliai respondentų igiję ilgametę darbo patirtį. Jauno, nepatyrusio per-

sonalo tarp apklaustųjų buvo labai mažai.

Apklausoje rezultatai liudija, kad iki 20 manipuliacijų adata (aštriais instrumentais) darbo pamainos metu atlieka 40 proc. darbuotojų, nuo 20 iki 50 manipuliacijų – 19 proc. darbuotojų, 5 proc. per darbo pamainą aštriais instrumentais atlieka nuo 50 iki 100 manipuliacijų, o 2 proc. – per 100 manipuliacijų. Jokių veiksmų aštriais instrumentais darbo pamainos metu neatlieka 27 proc. apklaustųjų.

Analizuojant susižeidimų darbe pobūdį ir dažnumą, apklaustieji atskleidė, kad per pastaruosius 12 mėnesių 539 kartus darbuotojas atsitiktinai įsidūrė adata, paėmus paciento kraujo arba suleidus pacientui vaistų. Kitais aštriais instrumentais atsitiktinai teigia įsidūrė 535 darbuotojai. Vienam darbuotojui, statistiškai per 12 mėnesių, tenka po 1,72 nelaimingo atsitikimo.

85 proc. respondentų, patyrusių mikrotraumas, apie tai atsakingųjų asmenų neinformavo ir neregistravo nelaimingo atsitikimo (incidento). Registruojama tik dešimtadalis patirtų mikrotraumų: atliktos apklausos duomenimis, nors patirtą 1139 mikrotraumas, tik 117 iš šių atvejų užregistruoti.

43 respondentams atlikti kraujo tyrimai dėl virusinių ligų po patirtų mikrotraumų darbe, 10 procentų iš jų nustatyti šie susirgimai: 2 respondentams nustatytas Hepatito B virusas; 2 respondentams nustatytas Hepatito C virusas. Be to, atlikus apklausą paaiškėjo, kad 19 res-

pondentų sirgo virusine liga prieš pradėdami darbą savo profesijos srityje, 17 iš jų – hepatito B virusu, 2 respondentai – hepatito C virusu.

Apklausoje metu paaiškėjo, kad 654 (99,8 proc.) respondentų mano, kad dėl mikrotraumų kalta ligoninės administracija. 400 respondentų (61 proc.) įsitikinę, kad sauga darbe turėtų rūpintis darbdavio ir darbuotojo atstovai.

Lietuvos sveikatos apsaugos darbuotojų profesinės sąjungos apklausos duomenys liudija, kad net 90 proc. visų įvykusių nelaimingų įvykių neregistruojami. Patyrę mikrotraumas, tačiau jų neregistravę, darbuotojai nėra ištiriami dėl galimų infekcinių susirgimų ir rizikuoja savo sveikata. Be to, iškreipus susižeidimų statistiką, per mažai resursų skiriama darbo saugai sveikatos priežiūros sektoriuje užtikrinti ir situaciją gerinti.

Informuoti darbdavį apie sužeidimą darbuotojai vengia dėl nuobaudų grėsmės, pasitaikė net atleidimo iš darbo atvejų. Ta pati baimė dėl darbo vietos ir galimų sankcijų būdinga ne tik žemesnio lygio personalui, bet ir chirurgams, mikrochirurgams, kurių ne vienas, profesinės sąjungos duomenimis, dėl kasdienio kontakto su biologiniais skysčiais ir darbo su aštriais instrumentais sąlygotus susirgimus išsigydo jų neviešindami.

Neregistruojant nelaimingų atsitikimų (incidentų) darbe, sveikatos priežiūros įstaigos administracija neturi realios statistikos ir ne-

įžvelgia esamų problemų. Tikimasi, kad tik taikant efektyvius mokymus, perkant saugias priemones, bus galima taikyti „Su(si)žeidimų aštriais instrumentais sveikatos priežiūros įstaigose prevencijos nuostatų“ principą niekada nedaryti prielaidos, kad nėra rizikos susižeisti.

Europos Sąjungos narės, tarp jų ir Lietuva, nuo 2013 m. gegužės 11 d. turi būti įgyvendinusios Europos Sąjungos Tarybos priimtą direktyvą 2010/32/ES. Šios direktyvos tikslas – kurti kuo saugesnę darbo aplinką, užkertant kelią susižeidimams, kuriuos darbuotojai patiria dėl visų aštrių medicininių instrumentų naudojimo, ir maksimaliai apsaugoti darbuotojus, kuriems kykla ši rizika.

Profesinės sąjungos duomenimis, dėl kasdienio kontakto su biologiniais skysčiais ir darbo su aštriais instrumentais sąlygotus susirgimus medikai išsigydo jų neviešindami.

NACIONALINĖS SVEIKATOS SISTEMOS TRIŠALĖ TARYBA – PRIEŠ PRIVERSTINES NEMOKAMAS ATOSTOGAS

Socialinė partnerystė ir jos pagrindiniai principai neabejotinai daro didžiulę įtaką ieškant susitarimo ir įgyvendinant bendras priemones tarp darbuotojų ir darbdavių, užtikrinant darbuotojų ir įmonių prisitaikymą prie rinkos pokyčių, t.y. didinant darbo rinkos lankstumą, kokybišką ir socialiai saugų užimtumą, stiprinant socialinę apsaugą ir pan.

2013 m. gegužės 7 d., lygiateisio trišalio bendradarbiavimo pagrindu, Sveikatos apsaugos ministerijoje įsteigta Lietuvos nacionalinės sveikatos sistemos trišalė taryba.

Jos veiklos tikslas – derinti Lietuvos nacionalinės sveikatos sistemos asmens ir visuomenės sveikatos priežiūros ir farmacijos specialistų, Lietuvos nacionalinės sveikatos sistemos sveikatinimo veiklą vykdančių darbdavių bei valstybės interesus, susijusius su sveikatos sistemos sritimi. Taryba sudaryta iš darbuotojų, darbdavių interesams atstovaujančių organizacijų ir valstybės sveikatos srities vykdomosios valdžios atstovų: 21 narys (po 7 atstovus nuo kiekvienos šalies).

Bendru sutarimu tarybos pirmininko funk-

cijas pirmąjį pusmetį pavesta vykdyti sveikatos apsaugos ministrui Vyteniui Povilui Andriukaičiui.

Pirmojo tarybos posėdžio metu, aptarta, pastaruoju metu Lietuvos sveikatos priežiūros įstaigose susidariusi situacija, kai įstaigų vadovai, siekdami taupyti įstaigų biudžetų lėšas, verčia darbuotojus (medicinos darbuotojus, slaugytojus, kitą personalą), eiti neapmokamų atostogų. Tai kelia ne tik tarybos atstovų, bet ir visos sveikatos sistemos atstovų susirūpinimą.

Bendru sutarimu, taryba pareiškia, kad tokie gydymo įstaigų vadovų veiksmai – neteisėti. Taryba ragina visus sveikatos priežiūros įstaigų vadovus nedelsiant nutraukti šią neteisėtą veiklą ir nespręsti finansinių įstaigų problemų darbuotojų interesus pažeidžiančiomis priemonėmis. Taryba siūlo tik bendro dialogo metu ieškoti efektyvių sprendimų.

Lietuvos sveikatos apsaugos darbuotojų profesinės sąjungos informacija

PROJEKTAS „DERAMAS DARBAS SOCIALINIAMS DARBUOTOJAMS SAVIVALDYBIŲ LYGIU

Audronė VAREIKYTĖ,
Lietuvos savivaldybių asociacijos patarėja socialiniais klausimais

Socialiniai darbuotojai dirba nuolat besikeičiančioje socialinėje aplinkoje, kurioje jie kontaktuoja su skirtingomis socialinėmis padėties, elgesio ir įvairių socialinių problemų turinčiais žmonėmis. Dirbant tokioje aplinkoje socialiniai darbuotojai dažnai susiduria su klientų pykčiu, agresija ir kitais profesinės rizikos veiksniais. Praktinėje veikloje dažnai pasitaiko ir tokių situacijų, kuomet patiems darbuotojams tenka tramdyti smurtaujančius, netinkamai besielgiančius klientus.

Todėl socialiniai darbuotojai turi būti pasirengę valdyti rizikingas situacijas, t.y., jie turi turėti specialių žinių ir gebėjimų, kaip dirbti su agresyviais klientais, kad išvengtų tokių atvejų, kuomet galimi darbuotojų ar klientų sužeidimai.

Socialinės rizikos veiksnių valdymas yra ne tik pačių darbuotojų, bet ir jų darbdavių atsakomybė. ES šalyse, taip pat ir Norvegijoje, darbuotojų darbo saugai ir sveikatai skiriamas didžiulis dėmesys.

ES dokumentuose akcentuojama, kad gera žmonių savijauta darbe, darbuotojų sauga ir sveikata negali būti charakterizuojami tik nelaimingų atsitikimų ar profesinių susirgimų nebuvimu. Komfortabili psichosocialinė aplinka – tai fizinė, moralinė ir socialinė gerovė, ji pasiekama gerinant darbo sąlygas ir darbo kultūrą.

Turime pripažinti, kad Lietuvoje socialinių darbuotojų saugai ir sveikatai turėtų būti skiriamas didesnis dėmesys.

Dėl minėtų priežasčių, Lietuvos valstybės tarnautojų, biudžetinių ir viešųjų įstaigų darbuotojų profesinė sąjunga kartu su partneriais – Lietuvos savivaldybių asociacija, Norvegijos vietos, regionų ir valdžios institucijų asociacija, parengė Norvegijos vyriausybės finansuojamą projektą „Deramas darbas socialiniams darbuotojams savivaldybių lygiu“.

Projekto tikslas – plėtoti socialinį dialogą tarp socialinių darbuotojų ir jų darbdavių, siekiant užtikrinti deramą darbo aplinką socialiniams darbuotojams ir suteikti jiems reikalingų žinių bei gebėjimų, padedančių darbe išvengti iš klientų kylančio smurto ir agresijos.

Vykdam šį projektą, numatoma atlikti tyri-

mą, kurio tikslas – išsiaiškinti, kaip savivaldybių lygmeniu dirbantys socialiniai darbuotojai vertina esamas darbo sąlygas ir įvairius profesinės rizikos veiksnius bei jų pasireiškimus kasdienėje profesinėje veikloje.

Šiaulių, Klaipėdos ir Vilniaus regionų socialiniams darbuotojams bus organizuojami mokymo kursai, jų metu bus suteikiamos būtinos žinios ir įgūdžiai, padedantys valdyti profesinę riziką ir užtikrinti saugią aplinką darbe.

Svarbu, kad seminaruose dalyvaus ir ekspertai iš Norvegijos, kurie ves mokymus ir pasidalins Norvegijos patirtimi bei šioje srityje taikomomis naujovėmis.

Įgyvendinat projektą socialiniams darbuotojams ir jų darbdaviams bus parengtos metodinės rekomendacijos, kaip didinti saugumą darbe, gebėti valdyti situaciją ir išvengti galimų profesinių rizikų bei klientų smurto.

Aktualūs socialinių darbuotojų profesinės rizikos klausimai bus aptariami baigiamojoje konferencijoje, kurioje dalyvaus Lietuvos savivaldybių socialiniai darbuotojai ir jų darbdaviai.

Projekto trukmė – 18 mėn.

norway grants

PS

LIETUVOS VALSTYBĖS
TARNAUTOJŲ
PROFESINĖ SĄJUNGA
www.valstybestarnautojai.eu

AR TURĖSIME ŠAKŲ KOLEKTYVINES SUTARTIS?

Algirdas KVĖDARAVIČIUS,
Lietuvos profesinių sąjungų pirmininko pavaduotojas

Norint atsakyti į šį klausimą, būtina išmanyti kolektyvinių darbo santykių reguliavimą, nustatytą Lietuvos Respublikos darbo kodekse ir prisiminti štai ką. LR darbo kodekso 40 str. „Socialinės partnerystės sąvoka ir principai“ teigia, kad socialinė partnerystė – darbuotojų ir darbdavių atstovų bei jų organizacijų, o tam tikrais, šio kodekso bei kitų įstatymų nustatytais atvejais, ir valstybės institucijų tarpusavyje santykių sistema, kuria siekiama suderinti darbo santykių subjektų interesus.

Socialinė partnerystė grindžiama šiais principais:

1. Laisvų kolektyvinių derybų.
2. Savanoriškumo ir savarankiškumo priimant šalis susaistančius išpareigojimus.
3. Galiojančios teisinės sistemos nepažeidžiamumo.
4. Realios išpareigojimų vykdymo.
5. Objektivos informacijos suteikimo.
6. Tarpusavyje kontrolės ir atsakomybės.
7. Šalių lygiateisiškumo, geranoriškumo ir pagarbos teisėtiems savitarpio interesams.

Darbo kodekso 41 str. įvardijamos socialinės partnerystės šalys. Socialinės partnerystės šalimis – socialiniais partneriais – laikomi darbuotojų ir darbdavių atstovai bei jų organizacijos. Trišalės socialinės partnerystės atveju, lygiais pagrindais, kartu su darbuotojų ir darbdavių atstovais bei jų organizacijomis, šioje partnerystėje dalyvauja ir LR Vyriausybė bei savivaldybių institucijos.

LR darbo kodekso 42 str. nustato socialinės partnerystės lygį šakoje (gamybos, paslaugų, profesini), o 43 str. – socialinės partnerystės formas – sudarant dvišales ir trišales tarybas (komisijas, komitetus) įstatymų ir kolektyvinių sutarčių nustatyta tvarka.

Šios tarybos, kaip teigia LR darbo kodekso 46 str., nagrinėja darbo, užimtumo, darbuotojų saugos ir sveikatos bei socialinės politikos įgyvendinimo klausimus bei jų sprendimo būdus dvišalio bendradarbiavimo pagrindu. Tokių tarybų sudarymo tvarką ir funkcijas nustato atitinkamų tarybų/komisijų, komitetų nuostatai. Juos, įstatymų numatytais atvejais, tvirtina LR Vyriausybė arba kolektyvinių sutarčių subjektai.

LR darbo kodekso 48 str.: „Kolektyvinės derybos“ nustato, kad kolektyvinių darbo santykių subjektai ir jų atstovai savo interesus derina ir ginčus sprendžia derėdamiesi.

Pageidaujanti derėtis šalis, privalo prisistatyti kitai derybų šaliai. Prisistatymas turi būti pateiktas raštu. Juo nurodoma, dėl kokios priežasties šaukiamos derybos. Šalis, siekianti derybų, turi pateikti aiškiai suformuluotus reikalavimus arba pasiūlymus.

Šalys susitaria dėl derybų pradžios ir tvarkos. Jei šalys nesutaria dėl derybų pradžios, derybas privalo sušaukti per dvi savaites po to, kai antrajai šaliai įteikiamas pristatymas derėtis.

Kolektyvinės sutarties šalys ir jų atstovai turi teisę kitos šalies reikalauti pateikti informaciją visais su derybomis susijusiais klausimais. Informacija turi būti pateikiama ne vėliau kaip per vieną mėnesį nuo pareikalavimo dienos, jei šalys ar jų atstovai nesusitaria kitaip.

Jei šalys nenusprendusios kitaip, derybos laikomos baigtomis, kai pasirašoma kolektyvinė sutartis, surašomas nesutarimų protokolas, arba, kai viena iš šalių perduoda kitai šaliai pranešimą raštu dėl traukimosi iš derybų.

LR darbo kodekso 49 str. nustato, kad ko-

lektyvinė sutartis gali būti pasirašyta šakos (gamybos, paslaugų, profesijų) lygiu.

LR darbo kodekso 50 str. nustato šakos kolektyvinės sutarties turinį. Šakos kolektyvinė sutartis yra rašytinis susitarimas, sudaromas tarp profesinių sąjungų organizacijų (federacijų) ir darbdavių organizacijų (asociacijų, federacijų).

Šakos kolektyvinė sutartis nustato atitinkamos šakos socialinės ir ekonominės plėtros kryptis, darbuotojų (profesinių grupių) darbo organizavimo ir darbo apmokėjimo sąlygas bei socialines garantijas.

Šakos kolektyvine sutartimi paprastai nustatoma:

1. Darbo apmokėjimo, darbo ir poilsio laiko, darbuotojo saugos ir sveikatos sąlygos.
2. Darbo apmokėjimo sistema, kainų, infliacijos didėjimo atvejai.
3. Specialybės įgijimo, kvalifikacijos tobulinimo, perkvalifikavimo sąlygos.
4. Socialinės partnerystės rėmimo priemonės, padedančios išvengti kolektyvinių ginčų streikų.
5. Darbo normų, išdirbto laiko, aptarnavimo, darbuotojų skaičiaus nustatymo, pakeitimo ir peržiūrėjimo tvarka.
6. Kitoms šalims svarbios darbo, socialinės ir ekonominės sąlygos.
7. Keitimo ir papildymo tvarka, galiojimo terminas, vykdymo kontrolė, atsakomybė už sustarimo pažeidimą, kiti veiksniai.

LR darbo kodekso 52 str. nustato šakos kolektyvinės sutarties taikymo sritį. Ši kolektyvinė sutartis taikoma tiems darbdaviams, kurie buvo sutartį pasirašiusių darbdavių asociacijų nariai arba prisidėjo prie šių asociacijų, pasirašius sutartį.

Jei šakos kolektyvinės sutarties nuostatos svarbios atitinkamai gamybos šakai, profesijai, socialinės apsaugos ir darbo ministras gali praplėsti šakos kolektyvinės sutarties ar atskirų jos nuostatų taikymo sritį, nustatydamas, kad tas susitarimas taikomas visai šakai, profesijai, paslaugų sričiai, jei tokį reikalavimą pateikė viena ar keletas dalyvaujančių šakos kolektyvinėje sutartyje darbuotojų ar darbdavių organizacijų.

LR darbo kodekso 54 str. nustato, kad šakos kolektyvinė sutartis registruojama pareikštine tvarka. Jos registravimo tvarką nustato LR Vyriausybė. Šakos kolektyvinė sutartis įregistruojama per dvidešimt kalendorinių dienų nuo jos pasirašymo. Pateikianti šalis – darbdavių organizacija. Jei ji to nepadaro, tuomet, ši darbą atlieka sutartį pasirašiusi profesinė sąjunga.

Šakos kolektyvinė sutartis įsigalioja nuo jos registracijos dienos ir galioja iki nurodytos dienos ar naujos sutarties sudarymo datos. Ji gali būti nutraukta, joje nustatytais atvejais ir tvarka. Šakos kolektyvinės sutarties vykdymą kontroliuoja sutarties šalys, jų įgaliojoti atstovai arba darbo įstatymų laikymosi kontrolės institucijos.

Ginčai, kylantys dėl šakos kolektyvinės sutarties sudarymo ir vykdymo, sprendžiami Darbo kodekso X skyriuje nustatyta tvarka.

Geriami skaitytojai, profsąjungininkai, šias LR darbo kodekso nuostatas, dėl šakos kolektyvinės sutarties sudarymo, pateikiau dėl to, jog suvoktume, kad teorija, kol kas netapo praktika. Apmaudu, kad iki šiol Lietuvoje neturime šakinių kolektyvinių sutarčių. Vakarų Europoje tokios sutartys – pagrindinis socialinio dialogo elementas.

Taigi, kokios šakinės sutartys galėtų būti Lietuvoje, aiškina teorija – LR darbo kodeksas.

Kolektyvinių sutarčių mokymai Vilniaus energijos atstovams 2013 m. gegužės 6 d.

Kas trukdo tas sutartis sudaryti ir jas vykdyti?

Pagrindinė priežastis – socialinių partnerių – profesinių sąjungų, darbdavių organizacijų ir valstybės institucijų (šiuo atveju ministerijų ir žinybų) neveiklumas, nesuinteresuotumas ir nenoras sėsti prie derybų stalo tartis aktualiais šakai ir jos darbuotojams klausimais.

Pirmiausia, apie šakinių profesinių sąjungų neveiklumą šioje srityje. Lietuvos profesinių sąjungų konfederacija vienija 25 šakines profesines sąjungas. Be to, egzistuoja nemažai profesinių sąjungų šakinių organizacijų Lietuvos darbo federacijoje, Lietuvos profesinėje sąjungoje „Solidarumas“ ir kitose, neasocijuotose profesinių sąjungų šakose. Tarp šių profesinių sąjungų, kaip oro trūksta solidarumo, noro ir veiksmų sudaryti šakinių derybų komandas ir darbdavių bei valstybės institucijų pareikalauti sėsti prie derybų stalo. Tačiau iki tol, ši profesinių sąjungų komanda, paruošia tarpusavyje suderintus derybinius siūlymus ir pateikia juos socialiniams partneriams.

Deja, šis darbas nevyksta dėl atskirų giminingų profesinių sąjungų nesutarimų. Daugeliu atveju, nenorą bendradarbiauti nulemia atskirų profesinių sąjungų lyderių ambicingumas. Todėl mano manymu, visų šakinių profesinių sąjungų atstovai neatidėliodami turėtų susitikti ir sudaryti derybinę, šakinių profesinių sąjungų komandą, kuri paruoštų derybinius pasiūlymus socialiniams partneriams. Jei to nebus – nebus ir šakinių kolektyvinių sutarčių. Tai pačių profesinių sąjungų problema.

O kaip atrodo šakinių derybų dalyviai – darbdavių organizacijos, ministerijos ir žinybos? Atrodo – nekaip. Yra dvi problemos: Privačių darbdavių organizacijos (asociacijos, federacijos) neturi savo narių – įmonių įgaliojimų derėtis šakos lygiu. Lyginant su kitais socialiniais partneriais, darbdavių organizacijos apskritai neturi savo įstatymo, todėl neturi ir atsakomybės.

LPSK pareikalavo, kad LR Vyriausybė sudarytų darbo grupę, darbdavių organizacijų įstatymo projektui paruošti, tačiau, bent kol kas, jokių žinių šiuo klausimu nėra.

Kita problema – viešasis valstybės sektorius. Kol kas neaišku, su kuo šakinės profesinės sąjungos turi derėtis. Ar ministerijos ir žinybos yra darbdaviai ir socialiniai partneriai, neaišku iki šiol. Todėl ir reikia darbdavių įstatymo. Kol šios problemos nebus išspręstos, šakinių kolektyvinių sutarčių nebus.

Savo žodį turėtų tarti ir LR trišalė taryba, profesinių sąjungų, darbdavių organizacijos, valstybės institucijos.

Kad situacija keistųsi, svarbų žingsnį žengė Lietuvos profesinių sąjungų konfederacija. Nuo 2012 m. kovo 1 d. pradėtas dvidešimties projektų įgyvendinimas pagal Europos socia-

linio fondo priemonę „Socialinio dialogo skatinimas“. LPSK vykdo projektą „Socialinio dialogo stiprinimas Lietuvos regionuose“, jo tikslas – ugdyti darbdavių, darbdavių organizacijų ir jų asociacijų, profesinių sąjungų ir jų susivienijimų socialinės partnerystės srities gebėjimus, tobulinti kolektyvinius darbo santykius, skatinti kolektyvinių sutarčių pasirašymą, informuoti ir šviesti profesinių sąjungų narius ir visuomenę apie socialinio dialogo plėtrą. Projektas bus vykdomas iki 2014 metų vasario 28 dienos.

LPSK struktūroje esančios ir projekte dalyvaujančios organizacijos iš AB „Snaigė“, VĮ Ignalinos atominė elektrinė, AB „Vilniaus energija“, AB „Kauno grūdai“, UAB „Delita“, VĮ Kauno miškų urėdija, VĮ Dubravos eksperimentinė-mokomoji miškų urėdija, VĮ Radviliškio miškų urėdija, Mažeikių rajono savivaldybės, Mažeikių rajono vaikų ir našlaičių globos namų, VĮ Mažeikių greitosios medicinos pagalbos centro, UAB „Mažeikių komunalinis ūkis“, UAB „Mažeikių vandenys“, Utenos rajono savivaldybės, Utenos socialinės globos namų, VšĮ Utenos ligoninė, Ukmergės rajono vartotojų kooperatyvo, siekia pasirašyti 17 įmonių kolektyvinių sutarčių, įmonėse įsteigti 16 darbuotojų saugos ir sveikatos komitetų. Panevėžio apskrities valstybinės mokesčių inspekcijos ir Panevėžio profesinių sąjungų koordinacinės tarybos planuoja steigti dvišalę tarybą.

2013 m. kovo 27 d., įvyko Socialinės partnerystės mokymai Mažeikiuose.

2013 m. balandžio 30 d., LPSK darbuotojams Socialinės partnerystės mokymai surengti Vilniuje.

BAIGĖSI PIRMASIS, GAISRINĖS SAUGOS MOKYMŲ ETAPAS, SKIRTAS DARBUOTOJAMS

STATOIL

Sėkmingai baigtas pirmasis, degalinių tinklą valdančios bendrovės profesinės sąjungos inicijuotas, gaisrinės saugos projekto etapas – gaisrinės saugos mokymai degalinių darbuotojams. Pirmojo etapo metu įvyko 20 gaisrinės saugos mokymų degalinių darbuotojams. Mokymuose dalyvavo per 400 darbuotojų.

Dalyviai analizavo situacijas ir diskutavo, kokius sprendimus reikėtų priimti, kad išvengtų nelaimingų įvykių. Praktiniuose mokymuose susipažino su įvairių tipų gesintuvais, išmėgino savo jėgas gesinant degų skystį ir degantį automobilį. Tikėtina, kad po tokių, realias situacijas atitinkančių pratybų, bus saugiau imtis iniciatyvos ir pagelbėti gesinant rūkstantį automobilį degalinių teritorijoje ar kelyje.

Dalyviai teigiamai vertina įgytas žinias ir mano, kad tokiuose mokymuose turėtų daly-

vauti kiekvienas, dirbantis potencialiai pavojingoje aplinkoje, todėl tikisi jų ir ateityje. Mokymai dar kartą patvirtino, kaip svarbu laikytis saugos ir priešgaisrinių reikalavimų, nes ir menkas pažeidimas gali tapti rimtos nelaimės priežastimi.

Antrojo etapo metu vyks 4 praktinės pratybos, tuomet bus imituojami gaisro atvejai. Gesinti jį pradės darbuotojai, o vėliau, gavę pagalbos prašymą, prisidės konkretų rajoną saugantys ugniagesiai gelbėtojai. Jie pasitikrins, kaip pasirengę gesinti gaisrus degaliniuose ir dirbs kartu su degalinių rinklo įmonės darbuotojais, kurie pirmieji reaguoja į kilusį gaisrą. Po pratybų planuojama aptarti pratybose išmoktas pamokas. Suplanuojama, jog į pratybas ištrauks apie 70 Valstybinės priešgaisrinės gelbėjimo tarnybos pareigūnų.

Artimiausiu metu, Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamento atstovai, vyks semtis gerosios patirties iš kolegų Norvegijoje – kaip šioje šalyje vykdomas privataus ir viešojo sektoriaus bendradarbiavimas, užtikrinant maksimalią gaisrinę saugą.

Šis labai reikalingas projektas pradėtas vykdyti bendrovės „Statoil Fuel & Retail Lietuva“ darbuotojų profesinės sąjungos iniciatyva. 76-ių degalinių tinklą valdanti bendrovė, Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamentas prie Vidaus reikalų ministerijos ir Lietuvos gaisrinės saugos asociacija, rengia šiuo metu masiškiausius gaisrinės saugos mokymus degaliniuose.

Saugos specialistai ir ugniagesiai gelbėtojai 2013 metais, 400 degalinių darbuotojų mokys tinkamai reaguoti į ugnies pavojų, o patys, iš kolegų Norvegijoje, semsis patirties plėtojant verslo ir valdžios institucijų bendradarbiavimą.

Beveik 400 tūkst. litų vertės projektui 90 proc. lėšų skiria Norvegijos vyriausybės fondas „Norway Grants“, likusius 10 proc. investuoja pati „Statoil Fuel & Retail Lietuva“.

„Džiugu dirbti su tokiais socialiniais partneriais, kai kviečiama ne į protesto akcijas, o įgyti žinių ir išmokyti praktinių dalykų, nes žinios, tai – tiesioginė prevencija, kad vyktų kuo mažiau

nelaimingų atsitikimų, o jei jau įvyksta, tai kad realioje ištikusioje situacijoje žmogus nesutriktų, o pats gebėtų racionaliai įvertinti padėtį ir imtis reikiamų priemonių“, - mano Lietuvos paslaugų sferos darbuotojų profesinės sąjungos pirmininkas Aleksandras Posochovas.

Lietuvos paslaugų sferos darbuotojų profesinės sąjungos informacija

Gaisrinės saugos mokymuose dalyvavo per 400 degalinių darbuotojų.

Dalyviai analizavo situacijas ir diskutavo, kokius sprendimus reikėtų priimti, kad išvengtume nelaimingų įvykių.

Mokymų dalyviai praktikavosi gesinant degantį automobilį.

Po tokių realių pratybų bus saugiau imtis iniciatyvos ir pagelbėti gesinant rūkstantį automobilį degalinių teritorijoje ar kelyje.

UAB „KAUNO AUTOBUSAI“ DARBUOTOJAMS – GERESNĖS DARBO SĄLYGOS

Bronius BUČELIS,
UAB „Kauno autobusai“ darbuotojų profesinės sąjungos pirmininkas

PASIRAŠYTA KOLEKTYVINĖ SUTARTIS

2013 m. balandžio 3 d. UAB „Kauno autobusai“ įvyko darbuotojų konferencija, jos metu delegatai pritarė kolektyvinės sutarties projektui, o balandžio 5 d. kolektyvinė sutartis – pasirašyta.

Vadovaujantis Darbo kodekso 62 str. 4 punktu, 2013 m. balandžio 5 d., dalyvaujant LR Seimo nariui Rytui Kupčinskui, Kauno miesto savivaldybės tarybos nariui Vygantui Gudėnui, bendrovės „Kauno autobusai“ valdybos pirmininkui Jonui Koryznai, generaliniam direktoriui Mindaugui Grigelii, technikos direktoriui Kęstučiui Derliūnui, ekonomikos ir finansų direktorei Editai Gudišauskienei, darbuotojų profesinės sąjungos pirmininkui Broniui Bučeliui, pirmininko pavaduotojui Mindaugui Klimašauskui, šalys pasirašė kolektyvinę sutartį.

Generaliniam direktoriui ir darbuotojų profesinės sąjungos pirmininkui pasirašius kolektyvinę sutartį, šalys prisiėmė išpareigojimus tęsti bendradarbiavimą sprendžiant bendrovės ir darbuotojų problemas.

Dalyvaujant svečiams, pasidalinta nuomonėmis sprendžiant ir plėtojant viešąjį transportą Kauno mieste. Prisiimti šalių išpareigojimai vykdyti socialinį dialogą įpareigoja ieškoti sąlyčio taškų ieškant kompromiso atstovaujant darbuotojų interesams.

Tikimasi, kad aptartos problemos ateityje atneš atitinkamų pozicijų plėtojant socialinę partnerystę tarp partnerių bei stiprinant ir viešojo transporto poziciją Kauno mieste.

VYRAMS – ŠIUOLAIKIŠKOS BUITINĖS PATALPOS

UAB „Kauno autobusai“ vadovybės sprendimu, pritarus valdybai, remonto darbininkams suremontuotos rūbinės, o 2013 m. gegužės 3 d. įvyko vyrų rūbinės atidarymas.

Tardamas įžanginį žodį, generalinis direktorius Mindaugas Grigelis apgailestavo, kad taip ilgai darbininkams nebuvo gerinamos darbo sąlygos, nes vyrų rūbinės patalpos nuremontuotos daugiau kaip 20 metų, nuo UAB „Kauno autobusai“ įkūrimo.

Technikos direktorius Kęstutis Derliūnas pasidžiaugė, kad nuo šandienos darbininkai naudosis suremontuotomis patalpomis. Dar šiais metais, t. y. vasario 22 d., bendrovės valdybai pritarus, priimtas sprendimas suremontuoti vyrų rūbinę, įrengiant dujinį apšildymą,

nuperkant naujas persirengimo spinteles. Akcentuotina, kad tikrinant VDI Kauno skyriaus inspektoriui, šias pastabas raštu gavome iš inspektoriaus ir per keletą mėnesių suremontuotos darbininkams skirtos rūbinės, kurias šiandien perduodamos eksploatuoti.

Valdybos pirmininkas Jonas Kryzna taip pat pasidžiaugė, kad pagerės buitinės darbininkų sąlygos, jiems bus malonu persirengti naujose patalpose. Remontuojant šias buitines patalpas išleista minimali suma, o patalpos dabar atitinka visas higienos normas.

Pasak darbuotojų profesinės sąjungos pirmininko Broniaus Bučelio, bendrovės vadovybė dar šiais metais rekonstruos ER dirbtuvių patalpas, suremontuos moterų rūbinę, degalinių teritorijoje įrengs stogą prie kuro kolonelių: „Manau, turėtumėte saugoti šias patalpas, kad jomis galėtumėte naudotis ne vienerius metus“.

Darbininkai diskutavo su administracijos vadovybe dėl darbo sąlygų ir kai kurių darbo problemų, kurias reikėtų ateityje spręsti.

Atnaujintų patalpų atidarymo renginyje dalyvavo bendrovės „Kauno autobusai“ valdybos pirmininkas Jonas Koryzna, valdybos narys Romualdas Jasmantas, generalinis direktorius Mindaugas Grigelis, technikos direktorius Kęstutis Derliūnas, darbuotojų profesinės sąjungos pirmininkas Bronius Bu-

čelis, pirmininko pavaduotojas Mindaugas Klimašauskas, administracijos darbuotojai ir remonto dirbtuvių darbininkai.

Po remonto darbininkams pagerėjo buitinės sąlygos, atnaujintos patalpose persirengti maloniau.

Nuotr. iš kairės: kolektyvinę sutartį pasirašo Bronius Bučelis ir Mindaugas Grigelis.

TARPTAUTINĖS DARBO DIENOS PROGA VILNIUJE SURENGTOS ŠVENTINĖS EITYNĖS

atkelta iš 1 psl.

Šventinėje demonstracijoje dalyvavo šios profesinės sąjungos: Lietuvos kultūros darbuotojų profsąjungų federacijos, Lengvosios pramonės profesinės sąjungos, Maistinių profesinės sąjungos, Pramonės profesinių sąjungų federacijos, Radioelektronikos pramonės profsąjungų organizacijų, Ryšių darbuotojų profesinės sąjungos, Statybininkų profesinės sąjungos, Sveikatos apsaugos darbuotojų profesinės sąjungos, Švietimo ir mokslo profesinių sąjungų federacijos, Valstybės tarnautojų, biudžetinių ir viešųjų įstaigų darbuotojų profesinių sąjungų, Teisėsaugos pareigūnų federacijos, Žemės ūkio darbuotojų profesinių sąjungų federacijos, asociacijos „LPSK Jaunimas“ atstovai, LPSK sekretoriato darbuotojai.

Pasak Lietuvos profesinių sąjungų konfederacijos pirmininko Artūro Černiausko, šiemet žmonės į renginius kviečiami ne protestuoti, o švęsti.

„Tai vienintelė pagal kalendorių numatyta būtent dirbančiųjų šventė – kas dirba, kas gali dirbti, kas jau savo atidirbo. Tai visų dirbančiųjų galimybė pabūti kartu, paminėti tą dieną ir atšvęsti“, - teigia LPSK vadovas.

Socialdemokratai į rinkimus ėję žadėdami įvesti progresinius mokesčius, prie Baltojo tilto išskytose sveikinimų kalbose, žmonės darsyk patikino, jog progresiniai mokesčiai Lietuvoje – bus.

Gegužės 1-osios minėjimas Lietuvoje vis dar vertinamas priešaringai. Socialdemokratų iniciatyva valstybės švente ir nedarbo diena ji paskelbta 2001 metais, LR Seimui atmetus tuometinio prezidento Valdo Adamkaus veto. Savo sprendimą Prezidentas argumentavo, jog gegužės 1-oji – daliai Lietuvos gyventojų asocijuojasi su sovietine okupacija, todėl nėra tautą vienijanti ir telkianti šventė. Gegužės 1-oji plačiai neminėta Tarpukario Lietuvoje, o sovietmečiu buvo tapusi ideologizuota švente, šlovinančia komunizmą.

Šventinės dienos organizatoriai akcentuoja, jog ši diena – Tarptautinė, demokratiname Vakarų pasaulyje paminėta jau 127 kartą, todėl šiai šventei jau nereikėtų klijuoti negatyvių etikečių.

Tarptautinės darbininkų dienos ištakos siekia XIX amžių. 1886 m. gegužės 1 dieną Čikagos policija numalšino darbininkų demonstraciją, kurios metu darbininkai reikalavo sutrumpinti darbo laiką iki 8 valandų per dieną. Tačiau neapsieita be aukų.

Po trejų metų Paryžiaus II tarptautinis kongresas paskelbė gegužės 1-ąją viso pasaulio Darbininkų solidarumo dieną.

Švęsti Gegužės 1-osios Vilniuje žmonės rinkosi prie LR Seimo esančios Nepriklausomybės aikštės. Nuotraukos centre - Žemės ūkio darbuotojų profesinių sąjungų federacijos pirmininkė Regina Dapšytė.

Asociacijos LPSK jaunimas vadovė Goda Neverauskaitė.

1889 metais Paryžiaus II tarptautinis kongresas paskelbė gegužės 1-ąją viso pasaulio Darbininkų solidarumo dieną.

Iš kairės: Ryšių darbuotojų profesinės sąjungos pirmininkė Alma Smilgienė ir šios profesinės sąjungos darbuotoja Regina Dvaržekytė, Maistinių profesinės sąjungos pirmininkė Gražina Gruzdienė. Antroje eilėje - Pramonės profesinių sąjungų federacijos pirmininko pavaduotojas Antanas Gervilius.

Pasak LPSK pirmininko Artūro Černiausko, šiemet žmonės į renginius kviešti ne protestuoti, o švęsti.

LPSK teisininkė Jolanta Cinaitienė ir Lietuvos pramonės profesinių sąjungų federacijos pirmininkas Juozas Neverauskas.

Renginyje dalyvavo Socialdemokratų partijai priklausantys LR Seimo, Europos Parlamento nariai.

Šventinėje demonstracijoje dalyvavo - Lietuvos kultūros darbuotojų profsąjungų federacijos, Lengvosios pramonės profesinės sąjungos, Maistinių profesinės sąjungos, Pramonės profesinių sąjungų federacijos, Radioelektronikos pramonės profsąjungų organizacijų, Ryšių darbuotojų profesinės sąjungos, Statybininkų profesinės sąjungos, Sveikatos apsaugos darbuotojų profesinės sąjungos, Švietimo ir mokslo profesinių sąjungų federacijos, Valstybės tarnautojų, biudžetinių ir viešųjų įstaigų darbuotojų profesinių sąjungų, Teisėsaugos pareigūnų federacijos, Žemės ūkio darbuotojų profesinių sąjungų federacijos, asociacijos „LPSK Jaunimas“ atstovai, LPSK sekretoriato darbuotojai.

ISSN 1648-4703

„Lietuvos profsąjungos“

Leidžia VšĮ Lietuvos profesinių sąjungų leidykla

Įmonės kodas 125874040

J.Basanavičiaus g. 29A, Vilnius LT-03109

Redakcija:

J.Jasinskio g. 9-213, Vilnius LT-01111, Lietuva

Tel. + 370 5 2496921, faks.+ 370 5 2498078

El.p. lpsk@lpsk.lt; www.lpsk.lt

Redakcinė komisija:

Juozas Neverauskas, Rūta Osipavičiūtė,

Irena Petraitienė, Aleksandras Posochovas,

Algirdas Rauka, Diana Vipartienė.

Laikraščio administratorė - Janina Matuizienė

Tel. +370 5 2496921, el.p. janina.matuiziene@lpsk.lt

Aktualijos - Kristina Rozenbergaitė

Tel. +370 5 2496931, el.p. kristina@lpsk.lt

Jaunimo ir užsienio aktualijos - Goda Neverauskaitė

Tel. +370 682 22699, el.p. youth@lpsk.lt

Teisės aktualijos - Jolanta Cinaitienė

Tel.: +370 5 2604224, +370 677 94588

El.p. jolanta@lpsk.lt

Dizainerė - Eglė Juciėnė, el.p. egle.juciene@gmail.com

Prenumerata

Prenumeratos kainos: metams - 54 litai;

pusmečiui - 27 litai; trims mėnesiams - 13,5 lito.

Tel. +370 5 2496921, el.p. lpsk@lpsk.lt

A/S AB SEB banke LT77 7044 060007757839

Reklama

Tel. +370 5 2496921

El.p. janina.matuiziene@lpsk.lt